

ÖSSZEFOGLALÁS

A disszertáció a telikusság kifejezését vizsgálja a magyarban és fontos megállapításokat tesz az angolban megfigyelhető telikussági jelenségekről is. Az aspektuskutatásban sokak által elfogadott az az elképzelés, hogy az igei predikátumok telikussága a diskurzus különböző elemeiből (pl. az igei fej, az argumentum(ok)) úgy adódik, hogy az elemek mindegyike hozzájárul valamilyen jelentéssel a predikátum által jelölt behatárolt esemény leírásához. Fontos megállapítása a dolgozatnak, hogy a telikus értelmezéshez hozzájáruló elemek eltérőek aspektuális „súlyukat” illetően, hiszen különbséget tehetünk például az eseményt végponttal ellátó elemek és a predikátum által lexikalizált skálát végponttal ellátó elemek között. Az előzőek, melyekre a magyarban látunk példát, aspektuálisan „nehezebbek”, hiszen az esemény végpontjának a meghatározásában közvetlenül játszanak szerepet. Ennek fontos következménye, hogy az ilyen elemet tartalmazó predikátumok nem jellemezhetők aspektuális variabilitással. Ezzel szemben a predikátum skáláját behatároló elemek, mint például az angol igei partikulák, önmagukban nem eredményezik a esemény behatároltságát. Az elemzésem elméleti hátterét Beavers (2012a) skaláris-szemantikai, figura-útvonal relációkat feltételező elmélete adja, mely Krifka (1998) elméletének egy továbbfejlesztett változata. Ezenkívül fontos szerepet kap Filip és Rothstein (2006) és Filip (2008) esemény maximalizációs elképzelése is. A dolgozatban elsősorban eredményeket, teljesítményeket és folyamatos állapotváltozást kifejező predikátumokat vizsgálom és megállapítom, hogy a magyarban az esemény behatárolásáért kétféle elem tehető felelőssé: egyrészt partikulák, rezultatív/lokatívuszi kifejezések, vagy kvantált skaláris DP-k, másrészt pedig kvantált elfogyasztott/létrehozott témák. Továbbá arra is fény derül, hogy a partikulák, a rezultatív/lokatívuszi kifejezések és a kvantált skaláris DP-k esemény maximalizációt vezetnek be és így meghatározzák a predikátumban található figura és skála argumentumok interpretív tulajdonságait. Az esemény behatárolásáért felelős egyéb elemek, nevezetesen az elfogyasztást és létrehozást kifejező predikátumokban található kvantált DP-k pontosan meghatározzák az elfogyasztás/létrehozás skála strukturáját (és méretét), mely a predikátum kvantált (és telikus) interpretációját eredményezi. A disszertációban közölt elemzés megfelelő alapot teremthet ahhoz, hogy megmagyarázzuk a magyarban megfigyelhető összes (a)telikussági jelenséget és remélhetőleg arra is alkalmas, hogy új ötleteket adjon további nyelvek közötti vizsgálódásokhoz.